

ZARZĄDZENIE

Dnia 13 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w przedmiocie wniosku skazanego **R. S.** o wznowienie postępowania z urzędu w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 października 2021 r., sygn. akt II AKa 62/21, zmieniającym wyrok łączny Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 7 grudnia 2020 r., sygn. akt V K 2/20, na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. zarządził:

stwierdzić brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

UZASADNIENIE

W dniu 20 maja 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo skazanego R.S. stanowiące wniosek o przyznanie obrońcy z urzędu w celu złożenia wniosku o wznowienie postępowania. Wskazując na wymóg sporządzenia i podpisania ww. wniosku przez adwokata lub radcę prawnego wynikający z art. 545 § 2 k.p.k., skazany uzasadnił przedmiotowy wniosek okolicznością przebywania w zakładzie karnym (Zakład Karny we W.) i w związku z tym brakiem środków finansowych umożliwiających ustanowienie obrońcy z wyboru (*k. 3*).

Pismo to zarejestrowano w repertorium KO jako wniosek o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 października 2021 r., sygn. akt II AKa 62/21, a nadto zwrócono się do skazanego o wskazanie w terminie 7 dni od doręczenia wezwania okoliczności, które mają stanowić podstawę wniosku o wznowienie postępowania, pod rygorem nierozpoznania wniosku o ustanowienie obrońcy z urzędu i skierowania wniosku na

posiedzenie w trybie art. 545 § 3 k.p.k. w przedmiocie odmowy przyjęcia wniosku (zarządzenie Przewodniczącego Wydziału I-go Izby Karnej SN k. 5). Wezwanie to skazany odebrał w dniu 28 maja 2024 r. (k. 13).

W dniu 11 czerwca 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo skazanego złożone w Zakładzie Karnym we W. w dniu 3 czerwca 2024 r. zatytułowane „Wniosek”, w którym wskazał na okoliczność nienależytej obsady sądu odwoławczego w postaci zasiadania w składzie orzekającym sędziego delegowanego do Sądu Apelacyjnego w Warszawie X.Y. , co nie gwarantowało – zdaniem skazanego – „obiektywnego i sprawiedliwego osądzenia [sprawy] i wydania wyroku”. Ponadto powołał się na wyrok TSUE z dnia 16 listopada 2021 r., C-748/19 - C-754/19. W konkluzji skazany wniósł o wznowienie postępowania i wyznaczenie obrońcy z urzędu (k. 14).

Przewodniczący Wydziału I-go Izby Karnej Sądu Najwyższego zarządzeniem z dnia 11 czerwca 2024 r. uznał, że z treści ww. pisma skazanego wynika, że inicjuje ono postępowanie, dlatego należy traktować je jako wniosek sygnalizacyjny i zlecił załączenie go do akt sprawy i przedstawienie sędziemu sprawozdawcy (k. 14).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Analiza treści pisma skazanego R. S. oraz akt sprawy o sygn. II AKa 62/21(V K 2/20) pozwala na wniosek, że wskazane przez skazanego uchybienie w postaci nienależytej obsady sądu odwoławczego określonej w przepisie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., nie zaistniało.

Autor sygnalizacji potrzeby wznowienia postępowania wywiódł istnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej jako nienależytej obsady sądu, z faktu, iż w komplecie orzekającym Sądu Apelacyjnego w Warszawie, który wydał wyrok zmieniający wyrok łączny Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 7 grudnia 2020 r., sygn. akt V K 2/20, zasiadał sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie X.Y., delegowany - na podstawie art. 77 § 1 pkt 1 u.s.p. - do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie na okres od dnia 1 listopada 2020 r. do dnia 30 kwietnia 2021 r., co znajduje potwierdzenie w

dokumencie delegacji Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 października 2020 r. (k. 9). Delegowanie to ustało z upływem dnia 22 listopada 2021 r. wobec ustąpienia sędziego X.Y. z delegowania do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie (k. 10).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, zgodnie z którym fakt udziału w składzie orzekającym sędziego delegowanego na podstawie art. 77 § 1 pkt 1 u.s.p. nie może być samodzielną podstawą do stwierdzenia, że sąd nie był należycie obsadzony (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2022 r., II KK 185/22, Lex nr 3448395). Ewentualne stwierdzenie zaistnienia przedmiotowego uchybienia powinno być poprzedzone ustaleniem innych jeszcze okoliczności, które łącznie z faktem delegowania sędziego, mogą przemawiać za przyjęciem, że doszło do uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Nie można zatem przyjąć *a priori*, że każdy sędzia delegowany za jego zgodą przez Ministra Sprawiedliwości nie spełnia wymogu niezawisłości i bezstronności, oraz że w każdym przypadku - bez względu na okoliczności - występuje wówczas bezwzględna przyczyna odwoławcza. Prawdą jest, że naruszenie prawa do niezawisłości i bezstronności sądu może być związane z faktem delegacji sędziego za jego zgodą przez Ministra Sprawiedliwości. Musi ono jednak wynikać nie tyle z samego faktu delegacji, ale również z innych okoliczności z nią związanych albo równocześnie występujących, dowodzących braku bezstronności albo podważających ją w sposób obiektywny. Oznacza to, że wnioskujący zobowiązany był do wykazania, że doszło w niniejszej sprawie do przełamania domniemania bezstronności i niezawisłości (*vide* postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 19 czerwca 2024 r., II KO 43/24, LEX nr 3727768; z dnia 6 grudnia 2024 r., III KK 527/24, LEX nr 3790240).

Tymczasem autor sygnalizacji takich okoliczności nie wskazał. W żadnym miejscu sygnalizacji nie wykazał, że w sprawie doszło do naruszenia domniemania niezawisłości i bezstronności, powołując jedynie fakt udziału w składzie orzekającym w sądzie odwoławczym sędziego delegowanego X.Y. . W tej sytuacji, skoro ani nie wskazano *in concreto* aby ww. sędzia nie spełnił w toku postępowania odwoławczego standardu niezawisłości i bezstronności, ani nie

wykazano jakiegokolwiek wpływu na rzetelność procesu ocenianą przez pryzmat dochowania tych standardów, to niemożliwe jest przyjęcie zaistnienia na wskazanym etapie postępowania uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Do rozważenia pozostaje obecnie kwestia adekwatnej reakcji na wniosek sygnalizacyjny skazanego wskazujący na konieczność wznowienia postępowania z urzędu w związku z dostrzeżeniem uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. W judykaturze przyjmuje się, że „[...] ta mniej sformalizowana inicjatywa strony [...] powinna uruchomić kontrolę prowadzącą - w razie potwierdzenia istnienia usterki do [...] uchylenia wadliwego orzeczenia i wznowienia postępowania. Natomiast w przypadku braku zaistnienia sygnalizowanego uchybienia, procedowanie w tym trybie nie wymaga wydania orzeczenia stwierdzającego, że wskazywana usterka nie występuje” (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW, z. 6/2005 poz. 48).

Inicjatywa strony (lub jej obrońcy) o wznowienie postępowania z urzędu stanowi wniosek, o którym mowa w przepisie art. 9 § 2 k.p.k. W braku stwierdzenia zaistnienia uchybienia skutkującego obowiązkiem wszczęcia z urzędu postępowania wznowieniowego, wydanie orzeczenia stwierdzającego, że wskazywana usterka nie występuje, nie jest wymagane. Wolno poprzestać wówczas nawet na samym poinformowaniu stron o braku podstaw do wszczęcia postępowania wznowieniowego z urzędu. Dopuszczalne jest jednak — także — wydanie decyzji o braku prawnych podstaw do wszczęcia postępowania wznowieniowego z urzędu w formie niezaskarżalnego zarządzenia, co uznano za stosowne w niniejszym przypadku.

Treść zarządzenia czyniła zbędnym wypowiedzanie się w przedmiocie postulowanego przez skazanego wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu.

Sędzia Sądu Najwyższego

Antoni Bojańczyk

[J.J.]

[a.f.]